

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe 1 lună . 2 "

Nr. de Duminică
Pe un an 4 Cor. — Pen-
tru România și America
10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscripte nu se în-
polază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Două culturi.

II.

(R. Ș.) Cât au stricat școlile străine culturii noastre naționale, mai bine se poate dovedi printr'o comparație. Să luăm, de pildă, o sută de intelectuali, dela noi și o sută din România și să ne întrebăm: câți la sută dintre ai noștri cugetă, scriu și vorbesc bine românește? Cu greu vom găsi zece la sută, până ce în România abia vor fi zece la sută care să nu știe perfect scrie, vorbi și cugeta românește... Măcar că și în România cultura străină, franceză mai ales, face destule ravagii pe socoteala culturii românești... Până ce felul de a scrie și vorbi al francezilor este însă foarte apropiat de al românilor, — limba unguerească este de a noastră cât cerul de pământ!

Sub linie vom trata încurând, aducând exemple, efectul culturii unguerești asupra întregii firi a intelectualilor («inteligenței», — cum se zice) noștri. Aci simplu constatăm numai un adevăr, pe care nu-l va putea nega nimeni: *sunt două feluri de culturi* nu numai când ne comparăm cu frații din România, ci și când ne mărginim să examinăm viața noastră restrânsă d'acasă, pe domni și pe țărani.

Nu am spune însă întreg adevărul, dacă n'am mărturisit, că în sinul societății noastre românești se poartă o laudabilă luptă pe d'oparte pentru ajungerea la unitatea culturală între noi, pătura cultă d'aici și pătura cultă din România, pe de altă parte se fac extra-ordinare eforturi să micșorăm distanța ce desparte pe intelectualii noștri de masa mare a poporului. Credem că în privința asta valoroșii confrăți dela »Lucașfărul« sunt de acord cu noi.

Cine ar putea, de pildă, să nege efectul salutar ce s'a produs când cu întemeierea »Tribunei« în Sibiu? Venirea între noi alui Slavici și activitatea lui literară și politică n'a schimbat oare și felul nostru de a scrie, cugeta și simți? Ar mai fi azi cu puțință între noi ziare cu limba pocită în care se scria »Luminătorul«? Ar mai îndrăzni azi cineva să scrie între noi despre România, despre marele ei rege și regină și despre atâția bărbați de stat străluciți, cum a scris »Luminătorul«, care despre »căpitanul dela Plevna« scria că e »iac'asa, un neamț«, iar despre tinărul regat român scria că »nu face pentru noi cât o pipă de duhan«?!... Și »Observatorul« chiar, condus d'un Barițiu, n'a trebuit oare să înceteze după apariția »Tribunei«, care aducea nou spirit și limbă viguroasă românească?!

Vor recunoaște apoi confrății noștri dela »Lucașfărul«, că întemeierea, tot în Sibiu, a »Foi Poporului« a fost d'asemeni un pas însemnat în tendința de a ne apropia de popor.

Insuși întemeierea »Lucașfărului« ce probează de altfel, în primul rând? Nu un pas înainte în ce privește cultura noastră națională și mai ales în stăruințele noastre pentru unitatea culturală? Ar mai fi azi cu puțință preinși »literați« de teapa celor pe care Bogdan-Duică i-a turtit în foiletoanele »Tribunei«?

Adevărat că progresăm încet. Tot așa, e fapt, că apostolii culturii naționale trebuie să poarte o luptă desnădăjduită împotriva indolenței și stricăciunii ce s'a încuibat în sânul cărturarilor noștri în urma culturii lor străine.

Stocul acesta de cărturari români cu străină cultură și recalcitranți, așa zicând, față de cultura românească, a făcut pe dl Tăslăuanu să scrie în »Lucașfărul« (Februarie 1908) următoarele:

»Astăzi se observă alte tendințe de a ferici neamul. Deosebirea între tendințele mai noi și cele ale latiniștilor e, că acelea nu loveau așa adânc în interesele poporului; acesta nu eră așa de exploatat cum e astăzi de pătura cultă, care e tot mai hrăpăreșă și mai doritoare să adune cât mai mult pentru urmașii în domnie.

În curs de două veacuri prin urmare și poporul nostru de țărani s'a deferențiat în două clase: cea a domnilor și cea a țărănilor.

Avem deci și la noi două culturi: cea a domnilor, internațională, și cea a țărănilor, națională.

Ni-se va răspunde poate că cultura domnilor români dela noi e mai națională ca a celor din România.

E o aparență, care înșală. Vom avea prilej altădată să arătăm în ce consistă naționalitatea acestei culturi a domnilor noștri.

De astădată afirmăm numai că cultura domnilor noștri e străină. Cel mai mulți indivizi din această pătură s'au adaptat, întru toate, mediului social străin, în care și-au făcut educația.

Poporul nostru de țărani, care în privința culturii a făcut progrese disparente, astăzi are deci să supoarte balastul unei domnii naționale. E un balast fiindcă domni noștri nu au în vedere interesele clasei țărănești, ci făcându-și educația la școlile alcătuite după preceptele stăpânilor, adoptă toate apucăturile domnilor cu trecut istoric, exploatând țărănimea. Clasa aceasta de domni, la noi astăzi e așa de puternică, încât niște intelectuali cinstiți și săraci, voind să organizeze țărănimea pentru interesele ei și împotriva tendințelor parazitare ale domnilor lacomi de avere, ar întimpla cel mai înversunat reacționarism.

Se naște deci întrebarea: Clasa aceasta de domni, care mereu vorbește în numele poporului există ea spre binele sau spre paguba înaintării și întăririi clasei țărănești? Are poporul nostru nevoie de-o clasă de domni care se îmbogățește și se întărește din sudoarea feței țărănești? Cu un cuvânt: diferențierea culturală în forma de astăzi nu e oare în paguba poporului nostru?

Noi afirmăm că o asemenea diferențiere a fost și este păgubitoare țărănimii noastre.

Cultura pe care o câștigă feciorii și nepoții de țărani în școli, nu ar trebui să o folosească pentru exploatarea poporului — ci ar trebui să fie sfătuitoare și îndrumătoare, desinteresată materialicește ai poporului, ajutând dezvoltarea puterilor spirituale și morale ale întregii țărănimii.

Bineînțeles că această dorință a noastră, și de sigur și a țărănimii, ne-o vor împlini cam greu domni noștri. Putem fi chiar siguri că nu ne-o vor împlini, fiindcă nu au nici un interes să se facă mucenici al altruismului.

Dar se vor găsi oare măcar în generațiile tinere, de astăzi și în cele viitoare, oameni cari să

alibă îndrăzneala să pornească, desinteresată, luptă împotriva culturii străine a domnilor noștri?

Câți ne vor răspunde la această întrebare?

O aspră judecată, negreșit. Sunt însă nu mai onorabili excepțiuni cărturarii cărora nu se pot adresa imputările și invinuirile acelea. Li poți număra adecă pe degete, căci îi vedem mereu pe aceiași cărturari în luptă, la lucrurile bune și la jertfe când e vorba de interesele neamului.

Majoritatea nu jertfește nimic pentru cultura românească. Putem dovedi cu cifre, că abia a treia parte dintre cărturarii noștri au în casă foaie și revistă românească.

De altfel chiar acum ni se dă prilej să înregistrăm un trist exemplu: »Vatra școlară«, revista pedagogică la care se grupaseră cele mai valoroase puteri din sânul corpului nostru didactic, încetează, după o apariție d'un an, din cauza indolenței și lipsei de sprigin a miilor de învățători români! Și când asta? Când țărănimea își dă ultimul ban pentru ameliorarea soartei învățătorilor și pentru susținerea școlii românești! Nu este asta o rușine?

Interesele materiale preocupă însă pe toți. Rar vei întâlni intelectual care să nu se preocupe de urmașii săi în — domnie.

N'ar avea nimic de excepțional, desigur, dacă în același timp când tatăl căutând să-și pricopsească fiul, ar tinde nu numai să-l ajute la diploma care-i asigură o situație, ci s'ar preocupa să-i dea și o cultură românească, fără care cele mai bune porniri ajung fatal sub stăpânirea mentalității școlii străine...

Câți dintre fiii oamenilor noștri mai de seamă au avut ambiția nu numai să-și facă examenele la vreme, ca s'ajungă cât mai iute »la poziție«, ci să-și câștige ori să-și completeze cultura românească?

Omissionea asta ne poate fi cu atât mai fatală, cu cât generațiile de intelectuali ce vor veni d'aci încolo nu se vor mai recruta, ca pân'acum, aproape exclusiv din sânul țărănimei... Noi, cari am crescut în școli cum a dat Dumnezeu, mai mult în sărăcie decât în belșug și cari nu vom putea uita niciodată jertfa părinților noștri țărani, pe d'oparte mai știm răbda și în tot cazul ținem legătură cu frații și surorile noastre țărani, rămași acasă în sărăcie... Fii noștri însă cresc la orașe, își fac educația în școli străine, cei mai mulți.

Ei bine: dacă nici măcar în căminul familiar nu se vor inspira de sentimente curate românești, dacă nu vom contribui ca o cultură românească, pe cât de modestă, să contrabalanseze pornirile ce le infiltră în sufletul lor școala străină, mai fi vor ei români? Cei mai mulți vor fi numai cu — numele și ca să treacă în tabăra adversă, e destul să li-se asigure pozițiile pe cari le au ca români. Străini nu se vor simți între — străini!

Noi am dat alarma, în privința asta, încă de mult. Poziția energică ce o ia »Lucașfărul« este o dovadă că primejdia crește,

Un comis român

perfect în branșa băcăniei, isteț-inteligent, să cunoască și limbele germâne și maghiare în graiu și scris!

Angajează momentan sub condițiuni favorabile!

Victor Onițiu, comerciant. Sibiu.

Un bică rassă de «BERN» de 18 lu a aflat de apt de comisiunea de prăsilă, se află de vânzare la preotul **IOAN IONESCU** Zsebely. (com. Timiș).

Preparațiuni de ACID-CARBONIC din Muschong-Buziás fürdő

noi araniamente expediază în afară de cartel o cantitate ori cât de mare **ACID-CARBONIC-LICHID** natural, chemic, din isvorul de acid-carbonic din băile Buziaș, pentru prepararea apei gazoasă (soda) pentru restauratori și alte scopuri industriale.

Nu se poate confunda cu acidul-carbonic artificial care e mai fără spor. ● Serviciu de încredere, constiințioș!

Ape minerale și medicale de Buziaș în sticle de 1 și de 1/2 litre.

Au un efect neîntrecut pentru boale de inimă, rinichi și beșică. **Apă de masă de prima calitate!**

Lămuriri servește cu plăcere: „Muschong-buziásfürdői szénsavmüvek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdőn”. Adresa telegrafică: Muschong-Buziásfürdő. Telefon interurban 18. Se caută reprezentanți isteți din loc.

TRISKA J.

Pianine — Cimbale — Piane Harmonice

în prețul de fabrică se pot căpăta și plătit în rate.

● Se închiriază instrumente. ●

Acordarea sau repararea în loc sau în provincie o săvârșește prompt.

Cel mai mare magazin de piane în Ardeal **TRISKA J. KOLOZSVAR** Sétatér-u. 10. (Casaprop.)

Făină de orez, perii de dinți, cosmetecuri de bărbierit cea mai fină calitate.

RIEDL ÖDÖN

fabricant de pepteni și prăvălie de garnituri de păr pentru dame — săpun, perii, parfum și mărunțișuri.

Arad, József főherceg-ut 9. (vis-a-aviz de biserică nouă evanghelică.)

Telefon 572.

Tot felul de lucruri în branșa aceasta, lorgnete de scoică brună și deschisă, os de elefant, de os veritabil de bivoli ș. a. repararea cu prețuri favorabile.

Pomadă de mustață, perii de mustață, pungălite de mână și portmoneuri, bricege, briciuri Toarfeei, isvorul cel mai ieftin de unde se pot procura.

Grósz Nagy Ferencz,

farmacia DEBRECZEN, Șas-u. 8, farmacia „Arany egyszarv”

Recomandă medicamente speciale preparate.

Numai există reumă!

Cine voințe să scape de orice soi de reumă și de tot felul de dureri externe să cumpere o sticlă mare din renumitul **Balzam Regesc** (Király Balzsam) al cărui efect vindecător recunoscut de medici. 1 sticlă mare 2.65 cor. cu îndrumare. 3 sticle mari 6.65 cor. cu îndrumare, porto franco cu rambursă. Patentat, în nenumărate spitale de frunte se aplică ca cel mai eficace medicament. Numai există reumă!

Hajdusági Baizerpedrő.

Védjegy.

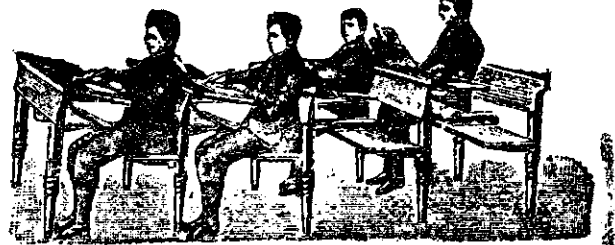
MUSTAȚA E FRUMOASĂ dacă întrebuințeți **POMADA HAJDUSAG**

cea mai bună pentru creșterea și potrivirea mustețelor, pregătită din materie neunsuroasă. Efectul se vede foarte iute și cu siguranță. Scutit prin lege. Un borcan 50 fil. Prin poștă se trimite numai 3 borcane cu 2.15 Cor. Cu rambursă gratuit.

MEDICAMENT PENTRU VOPSIREA PARULUI în culori blond, brunet sau negru. Efect la moment. O singură vopsire e de ajuns, ca părul sau mustața o lună să aibă culoarea ce o dorește. Nu înăsprește părul. O sticlă cu medicament pentru ori și ce culoare 4 cor.

Bănci de școală

de diferite sisteme, mai ales se recomandă cele solide și ieftine, bănci de școală cu două locuri de șezut

Patent Pfarer I. Konnerth acestea au un pult tare, distanță minimală, călimar de cerneală portativ, și un sistem simplu de întors banca, prin ce e ușor de a se curăți școala și se pot comanda în șapte mărimi. Modele se trimit la dorință. Bănci de probă sunt în atelierul de măsur al lui

Nagyszeben, Elisabetgasse 53.

Wilhelm Connerth.

ANDREI MÜLLER

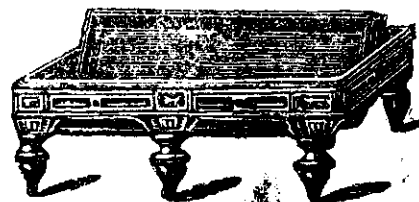
KASSA, STR. KORHÁZ NR. 3/c.

Recomandă marele lui magazin pentru montarea și aranjarea cafenelelor și

„ mesele de biliard „

frumoase și de gust, sistem modern fabricat propriu.

Se angajează a monta complet cafenele și locale pentru societăți.

Posede mai multe scrisori de recunoștință din partea artiștilor de biliard din străinătate, pentru căderea prețurilor și a mandinelului.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARA

1907.
17. Februarie.

116199191
1187018
72211745
30484606
11999924
15931524
3270121
5882259
610935
318595
88598323
—
4575415
18190273
366459789
12000000
22697129
3343012
242366110
—
455215
88598323
—
—
369459789

ACTIV

81986691	Reserva metalică Aur	94885277
34212500	" Trate Aur	38535000
	Argint și diverse monete	
	Portofoliu Român și Străin	
*)	Impr. contra ef. publice	7972800
"	" " " " In cont curent	17374741
	Fonduri publice	
	Efectele fondului de rezervă	
"	" " amortisarea imob. și material	
	Imobili	
	Mobilier și Mașini de Imprimerie	
	Cheltueli de Administrațiune	
	Deposite libere	
"	" " & provizoriu	
	Compturi curinți	
	Compturi de valori	

PASIV

	Capital	
	Fond de rezervă	
	Fondul amortisării imobilelor și material	
	Bilete de Bancă în circulațiune	
	Profituri și pierderi	
	Dobânzi și beneficii diverse	
	Deposite de retras	
"	" " " & provizoriu	
	Compturi curinți	

Scomptul 6%. *) Dobânda 6 1/2%

1908.

9 Februarie, 16 Februarie

133658121	133420277
1595089	1649719
70408050	71754422
25599853	25347541
11999924	11999924
15638508	15638508
3243121	3243121
5928904	5928903
642528	643038
234995	337085
106619184	106289184
—	—
6263332	3273380
21943206	21384616
403774815	400909778
12000000	12000000
24574391	24574391
3603940	3603940
256533890	253928970
—	—
443410	513293
106619184	106289184
—	—
—	—
403774815	400909778

NOXIN

cea mai
bună cremă
de ghețecu cheia
patentată

se poate căpă a în toate prăvăliile mai bune.

The „Noxin“ Co.

Londra:

E. C. 57 Chisvell
Street.

Paris:

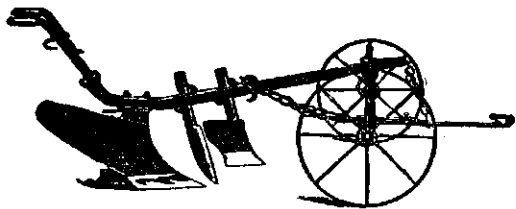
125 Bue Montmartre.

Viena: XVIII/1

Willy Weingärtner
Semper Strasse 13
Telefon 22149.

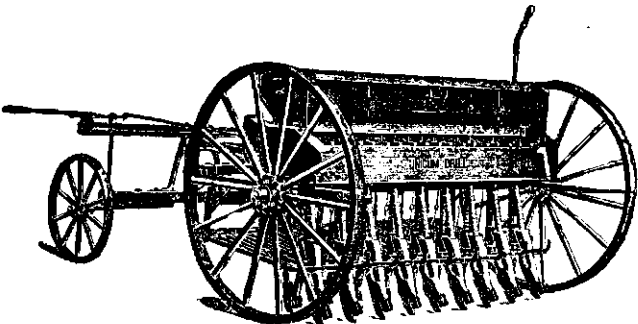
Budapesta:

Brüder Hochinger.

Fiecare econom lucrează în propriul său interes, dacă cum-
pără numai pluguri de oțel și trunchiur pentru plug din
oțel de **Bächer**.Coarnele
plugului
se fac din
oțel infragil,pentru care primesc răpunderea pe cinci ani. Maga-
zinul de încredere exclusiv pentru pluguri al lui**Bächer Rudolf**

Aradon, József főherceg-ut 9. sz. (Gróf Porcia-ház)

Mașina de sămănat „Unicum Drill“.

Sistem Melichar construcție practică, nu trebuie putere de
tras, se poate regula punctual, în privința durabilității ocupă
primul loc între toate. Asta o dovedește împrejurarea, că
în cei 10 ani din urmă am vândut din ele mai mult de 30.000.**Melichár Ferencz**Magazinul
de încredere
al mașinelor
de sămănat
cu patentă
ces.-reg.
a lui Melic-
har Ferencz
Arad, József
főherceg-
ut 9. sz.
(Gróf Por-
cia ház.)

Mare asortiment în tot felul de mașini agricole.

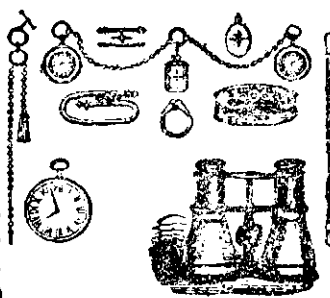
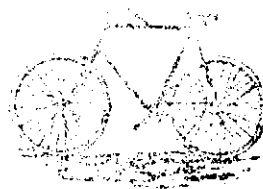
Mare asortiment în tot felul de mașini agricole.

Gratis!
trimite oricui
cine se adresează la
mine, catalogul de pețur
care a apărut de cu-
rând despreciasornice
de prima calitate
și bijuterii, ciasornice
bine regulate remon-
toir cu 5 coroane 60
fil., un ciasornice de terzit perfect cu 2 cor. 90 fil.

Cadouri mari de Paști!

Győző Brucker Nándor és Társa
măiestru de ciasornice.

— Győr 75. —

NEMECSEK VINCZE Szeged Valéria-
tér (pala-
tul dr
Gold-
schmiedt)Au **biciclete** cele mai bine
sosit fabricate.Mă rog a-mi visita depositul, este
isvorul cel mai bun de cumpărat în
părțile constitutive și **gumi**, email lu-
ciu și niclatură cu pret moderat, **ma-
șini de cusut Siner** și mașini pentru măiestri. În
atelierul meu mechanic fac tot felul de articli de bransa
aceasta și anume: **puști**, mașini grăitoare, mașini de
brodat, utensili artistice pentru ingineri și medici, lucruri
de arthopedie și de tehnica electrică, telegrafuri de casă
și orice fel de transformări.

Se pot cere și solviri în rate.